

Številka: 00105-38/2019/5

Datum: 12. 9. 2019

Odgovor na poslansko pobudo Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi s helikoptersko nujno medicinsko pomočjo

Poslanec Zmago Jelinčič Plemeniti je 29. 7. 2019 na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada RS) naslovil pisno poslansko pobudo v zvezi s helikoptersko nujno medicinsko pomočjo.

V nadaljevanju Vlada RS odgovarja.

Ureditev helikopterske nujne medicinske pomoči (v nadaljnjem besedilu: HNMP) je, kot tudi sami ugotavljate, velik izziv, saj gre za kompleksno področje in dejavnost, ki predstavlja nadgradnjo sistema nujne medicinske pomoči (v nadaljnjem besedilu: NMP), saj se je zaradi hitrejšega potovanja povečala zmožnost odzivanja sistema in prilagodljivost glede na potrebe pacientov z življenjsko ogrožajočimi stanji. Sama vzpostavitev in izvajanje dejavnosti HNMP pa ne vpliva na zmogljivosti terenskih ekip NMP, ki izvajajo kakovostno oskrbo nujnih pacientov z reševalnimi vozili. Omenjene terenske ekipe NMP v primeru neodzivnosti HNMP nudijo pomoč na enak način, kot to poteka, kadar HNMP ni na razpolago (na primer ob slabem vremenu). Zato se ne moremo strinjati, da brez HNMP ni mogoče zagotoviti kakovostnega in enakovrednega zdravstvenega varstva na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Ker pa se zavedamo nekaterih bistvenih prednosti HNMP v primerjavi s terenskim ekipami NMP, so aktivnosti Vlade RS in sodelujočih ministrstev usmerjene v iskanje rešitve, ki bo zagotavljala dolgoročno stabilno in vzdržno izvajanje dejavnosti HNMP.

Dejavnost HNMP se trenutno izvaja iz dveh baz, in sicer iz baze na Brniku in iz baze v Mariboru. Območje delovanja baz HNMP je razdeljeno tako, da se dejavnost izvaja na območju celotne države, ob dejstvu, da so dostopni časi v nekaterih predelih Slovenije daljši. Kot tudi sami ugotavljate, v Sloveniji ob upoštevanju geografskih, populacijskih in drugih značilnosti potrebujemo vsaj dve HNMP bazi. V skladu s sklepom Vlade RS je dejavnost HNMP in sekundarnih prevozov določena kot državna aktivnost, ki se izvaja z državnimi zrakoplovi Ministrstva za notranje zadeve – Policije in Ministrstva za obrambo – Slovenske vojske.

Glede delovanja Ministrstva za notranje zadeve – Policije na področju HNMP pojasnujemo, da je Letalska policijska enota, poleg policijskih nalog, s tremi helikopterji izvajala tudi helikopterske medicinske prevoze kot dodatno dejavnost. Dva od njih (helikopterja AB212 in AB412), kljub stalnemu posodabljanju in investicijskemu vzdrževanju, ne izpolnjujeta več v celoti zahtev iz evropskih letalskih predpisov, zato ocenjujemo, da sta zastarela in neprimerna za nadaljnje izvajanje helikopterskih medicinskih prevozov.

Večino nalog v bazi v Mariboru je policija opravljala s helikopterjem AW109, ki je edini ustrezen za izvajanje HNMP. Namenjen je izključno za to. Ima vgrajeno tudi vso potrebno opremo za HNMP in gorsko reševanje, zato policija z njim ni izvajala drugih nalog. Ker pa se je motorjema na navedenem helikopterju iztekla življenjska doba, sta bila poslana na generalno obnovo. Zato je naloge HNMP tudi

v bazi v Mariboru prevzela Slovenska vojska. Za gorsko reševanje sta primerno opremljena samo helikopterja AB212 in AB412, medtem ko AW109 nima nameščenega elektronskega vitla.

Vojaški zrakoplovi so v skladu z nacionalnimi predpisi vpisani v register vojaških zrakoplovov. Na podlagi 5.a člena Zakona o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16 in 47/19) je vojaški letalski nadzorni organ pristojen za strokovne in nadzorne naloge na področju vojaškega letalstva ter ima vse pristojnosti, kot jih ima Javna agencija za civilno letalstvo, vendar na področju vojaškega letalstva.

V zvezi s pravnimi okvirji takšnega delovanja HNMP pojasnujemo, da se je oktobra 2014 začela uporabljati Uredba Komisije (EU) št. 965/2012 z dne 5. oktobra 2012 o tehničnih zahtevah in upravnih postopkih za letalske operacije v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 296 z dne 25. 10. 2012, str. 1), zadnjič spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2018/1975 z dne 14. decembra 2018 o spremembi Uredbe (EU) št. 965/2012 glede zahtev v zvezi z letalskimi operacijami za jadralna letala in elektronske letalske torbe (UL L št. 326 z dne 20. 12. 2018, str. 53). Ta določa zahteve za operatorje, ki nameravajo opravljati HNMP. To dejavnost uvršča v tako imenovano kategorijo CAT (commercial air transport), za kar je treba pridobiti spričevalo letalskega prevoznika in jo opredeljuje kot komercialno dejavnost, ki pomeni katerokoli letalsko operacijo proti plačilu ali drugi protivrednosti, ki je na voljo javnosti ali se, ko ni na voljo javnosti, opravlja med operatorjem in odjemalcem. Po drugi strani pa veljavna zakonodaja Evropske unije omogoča, da se HNMP še naprej izvaja z državnimi zrakoplovi. Uredba (EU) 2018/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o skupnih pravilih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu ter spremembi uredb (ES) št. 2111/2005, (ES) št. 1008/2008, (EU) št. 996/2010, (EU) št. 376/2014 ter direktiv 2014/30/EU in 2014/53/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi uredb (ES) št. 552/2004 in (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (EGS) št. 3922/91 (UL L št. 212 z dne 22. 8. 2018, str. 1) v tretjem odstavku 2. člena določa, da se ta uredba ne uporablja za zrakoplove ter njihove motorje, propelerje, dele, nenameščeno opremo in opremo za daljinsko upravljanje zrakoplovov, kadar se uporabljajo za vojaške, carinske, policijske, iskalne in reševalne ter gasilske dejavnosti ali storitve, dejavnosti ali storitve mejnega nadzora, obalne straže ali podobne dejavnosti ali storitve, ki se pod kontrolo in odgovornostjo države članice v javnem interesu izvajajo s strani ali v imenu organa z javnimi pooblastili, ter za osebje in organizacije, ki izvajajo dejavnosti in storitve, za katere se uporabljajo navedeni zrakoplovi. Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da takšne dejavnosti ali službe ustrezno upoštevajo cilje te uredbe, kolikor je to izvedljivo. Za pravilno izvajanje teh določb je potrebna ustrezna zakonodajna opredelitev HNMP kot (podobne) državne aktivnosti (državne javne službe), ki se:

- izvaja z državnimi zrakoplovi (pri čemer morajo ti zrakoplovi dosegati standard, opredeljen v osnovni uredbi in njenih izvedbenih predpisih) in
- financira iz državnega proračuna.

Vaša pobuda in predlogi bodo v proučitev posredovani medresorski delovni skupini za pripravo predloga dolgoročne ureditve HNMP in sekundarnih prevozov (v nadaljnjem besedilu: MDS), ki je bila ustanovljena s sklepom Vlade RS. V zvezi z delom MDS pojasnujemo, da ta proučuje tudi možnosti in ukrepe, ki jih omenjate v svoji pobudi, in sicer nakup helikopterjev oziroma zagotavljanje izvajanja dejavnosti HNMP z zunanjim (zasebnim) helikopterskim prevoznikom oziroma operatorjem. Cilj je istočasno poiskati dolgoročno rešitev tako za dejavnost HNMP kot tudi za sekundarne helikopterske prevoze odraslih in otrok oziroma nedonošenčkov. Ob tem je pri iskanju primerne dolgoročne rešitve poleg ustrezne opremljenosti oziroma helikopterjev treba upoštevati še druge pomembne dejavnike za izvajanje dejavnosti HNMP, kot so kadrovske, finančne in druge zmogljivosti oziroma zahteve. Skladno s tem je pri nabavi blaga, v tem primeru helikopterjev, med drugim treba upoštevati tudi pravila in postopke, ki jih določa Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18), ki naročniku nalagajo, da oblikuje zahteve, ki ne smejo biti v nasprotju s temeljnimi načeli javnega naročanja. Torej pri oblikovanju zahtev naročnik ne sme neupravičeno omejevati konkurenco in mora

skrbeti za transparentnost ter enakopravno obravnavo ponudnikov. Pri tem predmetni zakon ne razlikuje med rabljenim in novim blagom.

Po zaključku dela MDS in proučitvi predloga dolgoročne ureditve HNMP in sekundarnih prevozov bo Vlada RS sprejela odločitev o nadaljnjem načinu izvajanja dejavnosti HNMP.